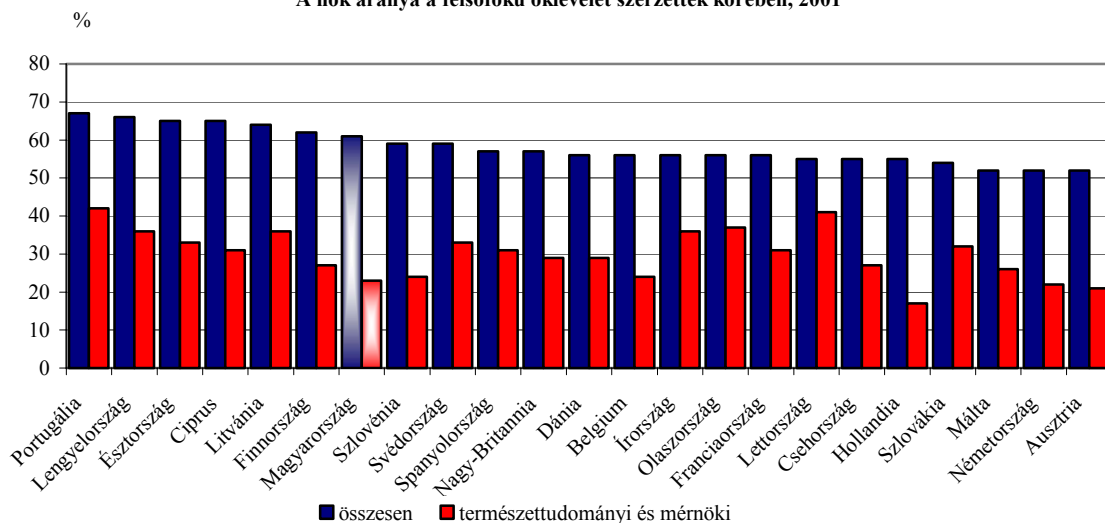

Nők, tudomány és technológia

Egész Európában több nő szerez oklevelet felsőfokú oktatási intézményben, mint férfi. Az Európai Unió 10 új tagállamában átlagosan még nagyobb a főiskolát, egyetemet végzett nők hányada. Portugáliában és Lengyelországban, ahol a legmagasabb a diplomás nők felsőfokú végzettséggel rendelkező férfiakkhoz mért aránya, az összes végzett kétharmada nő. Még Ausztriában, Németországban és Máltán is – ahol a nemek szerinti különbségek a legkisebbek – a diplomások több mint fele nő.

Ugyanakkor a nők kisebb számban képviseltetik magukat a különböző természettudományi és mérnöki szakokon: az itt végzett férfiak aránya minden uniós országban nagyobb. Portugáliában és Lettországon a legkiegyenlítettebb a nemek megoszlása ezeken a szakokon: 42, illetve 41% a nők aránya. A többi országban viszont, elsősorban Ausztriában, Belgiumban, Hollandiában, Németországban és Szlovéniában a természettudományi és mérnöki szakokon végzett hallgatóknak kevesebb mint a negyede nő.

A nők aránya a felsőfokú oklevelet szerzettek körében, 2001

1998 és 2001 között a természettudományi szakon oklevelet szerzett hallgatók száma 17,1%-kal nőtt az EU-15-ben, mely növekedésnek 38,8%-a a nőknek tudható be. A mérnöki szakok esetében a növekedés 5,8%-os volt, melynek több mint felét (56,5%) a nők adták. Az EU-25 esetében a női végzettség számának százalékos növekedése nagyobb arányú volt: 28,4% a természettudományi és 30,8% a mérnöki szakokon. A nők a teljes növekedés 43,7%-át adták a természettudományi, 35,6%-át a mérnöki szakokon. Ezek az adatok azt mutatják, hogy mérséklődik az a különbség, ami a nehéz természettudományi szakokon oklevelet szerzett hallgatók számában nemeként mutatkozik, de az egyenlőség rövid és középtávon nem fog még megvalósulni.

Annak ellenére, hogy a felsőfokú oktatási intézményekben oklevelet szerzett hallgatók nagyobb része nő, még mindig kisebbségben vannak a női kutatók a kormányzati szektorban és a felsőoktatásban, mely tendencia még jobban érvényesül a természettudományi és

mérnöki területeken. A női kutatók nagyobb érdeklődést mutatnak az egészségügy és a társadalomtudományok iránt. Lettország kivételével általában a férfiak végeznek nagyobb számban kutatás-fejlesztési tevékenységet. A tíz új EU-tagállam átlagában nagyobb a női kutatók aránya, mint a magas K+F forrásokkal rendelkező országokban (pl. Németország), ahol a kormányzati szektorban és a felsőoktatásban tíz kutatóból csak kettő nő.

Szinte minden adatot szolgáltató országban nagyobb arányban találhatók nők a technikusok, mint a kutatók közt. A vizsgált 21 országból 11-ben a technikusok nagyobb hányadát a nők teszik ki. A kormányzati szektor és a felsőoktatás nagyobb arányban tudhat soraiban női kutatókat, mint az üzleti vállalkozások. Az üzleti vállalkozások esetében gyakran a felét sem éri el a női kutatók aránya a kormányzati szektorban és a felsőoktatásban tapasztalhatónak. Ausztriában – ahol a legalacsonyabb az üzleti vállalkozásokban foglalkoztatott női kutatók aránya – tizből nem egészen egy helyet töltenek be nők. A helyzet nem mutat javulást. 16 országból 6-ban nőtt csak nagyobb arányban a női kutatók száma az üzleti vállalkozások körében.

Bizonyos tudományos területek értelemszerűen meghatározott szektorokhoz kötődnek, például a társadalomtudósok a legtöbb országban az egyetemeken, a mérnökök az üzleti vállalkozásokban fordulnak elő nagyobb arányban. Az újonnan csatlakozott EU-tagállamokban gyakran a felsőoktatás részesedik a legnagyobb hányadban a kutatás-fejlesztési kiadásokból, és ott dolgozik a legtöbb kutató (Észtországban 73, Lettországban 71%-uk). Az EU régi 15 tagállamában viszont inkább az üzleti vállalkozásoknak jut a K+F kiadások nagyobb hányada, és ott kisebb a női kutatók aránya. Németországban például az összes nemzeti kutatás-fejlesztési kiadás 70%-át az üzleti vállalkozások állják, ugyanakkor ott a kutatóknak csak 9,6%-a nő.

A szektorok K+F kiadásokból való részesedése és női kutatóinak aránya, 2001

Ország	Üzleti vállalkozások		Kormányzat		Felsőoktatás	
	K+F kiadásokból való részesedés	női kutatók aránya	K+F kiadásokból való részesedés	női kutatók aránya	K+F kiadásokból való részesedés	női kutatók aránya
Ausztria	63,7	9,0	6,5	31,9	29,8	25,7
Belgium	74,5	16,9	6,1	29,9	19,4	37,2
Ciprus	21,3	25,1	50,0	36,3	28,7	28,2
Csehország	60,3	16,5	25,5	30,9	14,3	32,8
Dánia	69,3	22,6	11,9	35,1	18,8	30,1
Észtország	34,2	28,1	14,3	59,2	51,4	43,3
Finnország	68,2	17,8	12,1	37,5	19,7	36,6
Görögország	28,6	23,9	21,8	37,5	49,7	44,3
Lengyelország	36,1	28,2	32,3	42,9	31,6	38,9
Lettország	36,4	56,1	21,5	55,9	42,1	51,4
Litvánia	29,1	42,0	39,6	46,7	31,3	47,5
Magyarország	43,7	24,6	28,2	35,6	28,1	34,6
Németország	69,8	9,6	13,8	22,1	16,5	20,6
Olaszország	48,3	..	20,2	37,7	31,4	..
Portugália	35,7	27,7	23,3	56,1	41,1	45,1
Spanyolország	52,8	19,0	16,0	41,2	31,2	37,5
Svédország	75,2	..	3,4	..	21,4	30,9
Szlovénia	58,8	29,7	24,7	45,1	16,5	33,0

Az EU régi 15 államában a tudós és mérnök nők száma (15,7%) nagyobb arányban emelkedett, mint a férfiaké (13,0%), viszont az EU-25 átlagában a férfi tudósok és mérnökök létszámnövekedése volt jelentősebb (4,9% szemben a 4,2%-kal). Ez azt jelzi, hogy a nemek közti különbség az EU-25 esetében erősödik. Az új tagállamokban lassabban nő a tudósok és mérnökök száma, különösen a nők körében. Ehhez a kisebb növekedési ütemhez nagyban hozzájárult, hogy Lengyelországban 9,3%-kal csökkent a női tudósok és mérnökök száma 1998 és 2002 között, míg ugyanezen időszakban a férfiaké 9,7%-kal nőtt.